

διεθνείς
κοινωνιολογικές
συναντήσεις

réunions
sociologiques
internationales

international
sociological
meetings

Seminaire
sur la Recherche Sociale
appliquée à l'accroissement
de la Productivité dans les
Pays en voie de Develop-
pement

Centre de Productivité de
la Turquie, Ankara,
9-13 novembre 1971

LA RECHERCHE SOCIALE APPLIQUÉE ET LA PRODUCTIVITÉ EN GRÈCE, 1961-1971

par ELIE DIMITRAS

Cet exposé a été présenté au séminaire sur la Recherche en Sciences Sociales Appliquées dans les Pays en voie de Développement organisé du 9 au 13 nov. 1971 à Ankara par le MPM (Centre de Productivité de la Turquie). Les autres conférenciers ont été: Prof. Daniëls (Mise en oeuvre de la Recherche en Sciences Sociales Appliquées en Europe et dans les Pays en voie de développement), P. Ledig (L'expérience du RKW dans la recherche appliquée et syndicale), Z. Romàn (Evaluation et Mesure de la Productivité en Hongrie) et L. Six (L'Evaluation et le transfert des Résultats de la Recherche en Sciences Sociales Appliquées et la suite donnée dans les petites et moyennes entreprises).

I. Les sciences sociales modernes et les recherches sociales étaient presque inexistantes en Grèce avant 1961.

A l'initiative de l'UNESCO, le Centre des Sciences Sociales est créé en 1959 et organisé comme institution indépendante de droit public (3 postes de personnel et 20.000 \$ de budget seulement).

C'est en 1968 que ce Centre, intitulé désormais Centre National de Recherches Sociales (EKKE), change de statuts pour créer 57 postes de personnel titulaire et en plus la possibilité d'employer des collaborateurs contractuels sans limite.

L'enseignement de la sociologie et des autres sciences sociales modernes est encore très limité (quelques chaires dans les Universités et Grandes Ecoles).

Cependant nombre de Grecs ont étudié les sciences sociales modernes à l'étranger et y ont appris les méthodes de recherches sociales.

Actuellement ont procédé à la réforme des programmes universitaires. Il est à espérer à la création de départements de sciences sociales modernes dans certaines facultés ou grandes écoles.

II. La recherche sociale et son application sont développées surtout durant la deuxième moitié de la décennie 1961-1971.

1. Dans le fascicule de EKKE concernant *Activités 1970/1971* le programme de 1972 on peut lire la liste de recherches fondamentales et appliquées en cours, achevées ou projetées par notre Centre. Ces recherches contribuent, soit directement soit indirectement, à la planification du développement et donc à l'accroissement de la productivité en Grèce.

A noter que le budget de EKKE monte à 200.000 \$ en 1971, en 330.000 \$ en 1972, contre 20.000 \$ en 1961.

2. Le Centre Hellénique de Productivité (ELKEPA) met l'accent sur la forma-

tion de dirigeants et des cadres moyens ou subalternes, l'emploi des méthodes plus productives au management, l'exécution plus efficace des tâches à tous les postes de travail. La méthode et le contenu de la formation tient compte des résultats des recherches sociales modernes, en particulier de recherches sur les relations humaines dans l'entreprise, les relations producteur-clients, etc. L'activité de ELKEPA est bien connue aux participants, mais il ne serait pas superflu d'en donner des détails.

3. L'Association des Industriels Grecs (ΣΕΒ) a obtenu la coopération du Centre EKKE pour de recherches en commun sur l'émigration et le retour des émigrants. Une de ces recherches a été présentée en 1965 au Séminaire International de l'OCDE sur les émigrants retournés (Athènes-Lagonisi 1965).

4. Les agences de publicité et les bureaux d'études privés sont centrés sur le marketing ou les projets d'investissements privés et elles font de recherches sociales qu'ils appliquent pour le compte de leurs clients.

5. En plus, le Centre de Planification et de Recherches Economiques KEPE (Institution de droit public) coopère avec EKKE et des sociologues indépendants pour établir le plan prospectif 1971-1985/2000 de la Grèce et pour le plan quinquennal 1973-1977.

6. Enfin, il faut mentionner l'Institut Technologique d'Athènes, émanant de la firme privée Doxiadis et l'Institut de Recherches Psychosociales ANTHROPOS, qui font de recherches fondamentales et appliquées contribuant à l'accroissement de la productivité.

7. Dans le domaine de l'agriculture, nombre d'agronomes du service de la vulgarisation ont été formés à l'étranger (USA en principe). Ils emploient les résultats des recherches sociales en les adaptant à la situation de la campagne grecque.

III. Certainement la recherche sociale est actuellement assez développée en Grèce; mais il reste encore beaucoup à faire pour assurer son application. Aussi, les centres ELKEPA, EKKE et KEPE commencent à mieux coordonner leurs activités afin de mieux développer la recherche sociale appliquée à l'accroissement de la productivité en Grèce.

NOTE: Un résumé de l'exposé de m. E. Dimitras et de la discussion qui l'a suivi est reproduit dans ces pages en langue turque. Il s'agit d'un extrait de la revue du MPM «VERIMLILIK DERGISI» — 1 Ocak 1972, Ankara.

Seminerin son tebliğini, Yunanistan Sosyal Bilimler Araştırmaları Milli Merkezi Genel Müdürü Elias Demetras (Yunanistan'da Uygulamalı Sosyal Bilimler Araştırmaları ve Produktivite) konusunda sunmuştur.

Demetras, modern manada sosyal bilimler ve uygulamalarının Yunanistan'da özellikle son on yılın ikinci yarısında önemli ölçüde geliştiğini belirterek, bu konuda çalışan kuruluşlar hakkında şu bilgileri vermiştir:

1 — (EKKE) Sosyal Bilimler Milli Merkezi.

1959 yılında UNESCO'nun teşebüsü ile kurulan bu merkez 1968 yılında yeniden örgütlülmüştür. Merkezin yapmış olduğu araştırmalar, Yunanistan'ın kalkınma planlamasına ve dolayısıyla produktivite artışlarına katkıda bulunmaktadır.

2 — (ELKEPA) Yunan Produktivite Merkezi

Üst ve orta kademe sevk ve idarecileri ile nezaretçilerinin yetiştirilmesi ve bütün seviyelerde en etkin tekniklerini kullanmasını teminen, modern üretim teknikleri, öğretimi üzerinde durmakta eğitimi metotlarında ve kapsamında sosyal bilimler araştırmaları bulgularından (özellikle, teşebbüs içindeki beşeri ilişkiler, iş ve işveren ilişkileri) geniş ölçüde yararlanmaktadır.

3 — Yunan Sanayiciler Birliği, EKKE ile işbirliği halinde harice giden ve hariceten dönen göçmenler konusunda araştırmalar yapmaktadır.

4 — Özel etüd büroları ve reklâm ajansları.

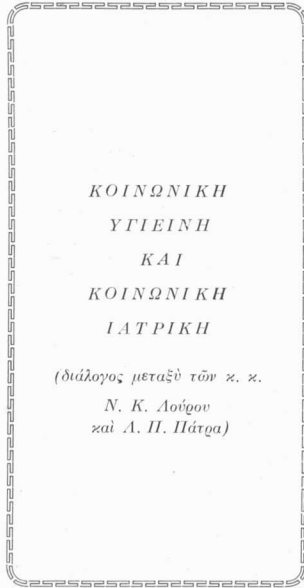
Pazarlama ve özel yatırım projeleri üzerinde müşteriler hesabına sosyal araştırmalar yapmaktadır.

5 — (KEΠE) Ekonomik Planlama ve Araştırma Merkezi.

Bir kamu kuruluşu olan bu teşebbüs EKKE ve bağımsız sosyologlarla Yunanistan'ın 1971-1985/2000 devresi için uzun ve beş yıllık kısa vadeli kalkınma planları hazırlamaktadır.

6 — Yükarıdakilerin dışında ayrıca, (Doxiades) özel firması ile (Antropos) Psiko-Sosyal Araştırmalar Enstitüsünün kurduğu, Atina Teknoloji Enstitüsü'de produktivitenin artırılmasına ilişkin uygulamalı temel araştırmalar yapmaktadır.

Demetras'ın tebliği üzerine sorulan sorular Yunan Produktivite Merkezi'nin Yunan ekonomisi ve kalkınması üzerine yaptıkları etkiyleşiminde olmuştur. Soruları cevaplandıran Demetras Yunan milli gelirlerindeki artışın iki nedenden ötürü ortaya çıktığını bu iki nedenden birinin 1925 de yapılan toprak reformu, ikincisinin de ilk öğretim zorunlu tutulması olduğunu belirtmiştir. Bu iki radikal tedbir yanında kalkınma üzerine ekonomik kurumların da büyük etki yaptığını değinen konuşması, bu konuda Yunan Produktivite Merkezi'nin faaliyetlerinden söz etmiştir.

Ἀθήνα, 10 Ἀπριλίου 1971

Κύριε Γενικὲ Διευθυντά,

Ἐγχαριστῶ διὰ τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἐπιθεωρήσεως Κοινωνικῶν Ἐρευνῶν, Ἀπριλίου - Σεπτεμβρίου 1970.

Ἐπισημαίνω μὴν τὴν παρατηρήσῃ ὅτι τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν σελίδα 169, παρ. 3, δὲν ἐστάθει, ὅτι δηλαδὴ «δὲν ὑφίστατο ἐν Ἑλλάδι κοινωνικὴ ἱατρικὴ πρὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ὑπουργείου Ὑγίεινης».

Ἡ Ἑλλὰς εἶναι ὑπερήφανη ὅτι μὴ διάταγμα τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλέως Ὀθωνος (Ἐφημ. τῆς Κυβερνήσεως, ἀρ. 7, 20 Φεβρουαρίου 1834) πρώτη μετὰ τὸν Ἑβραϊαῖον Κρατὸν ἴδρυσεν τὸ Ἰατροσοφικόν, παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ τῶν Ἐσωτερικῶν, μὲ ἀντιπροσώπους εἰς ὅλους τοὺς νομούς τὸν ἀνομιόβησαν νομιατοὺ καὶ ἐφρόντιζον διὰ τὴν ὑγίειαν τοῦ λαοῦ. Ἀπαγορεύονται κρατικαὶ ἐξετάσεις διὰ τὴν ἐξάσκησην τοῦ ἱατρικοῦ ἐπαγγέλματος πρὶν ἰδοθῆ ἀκόμη τῶ Ὀθωνικῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν τὸ 1837 καὶ ἰσορῆσι Σχολῆν Μαῦν τὸ αὐτὸ ἔτος.

Μὲ συγκρατεῖτε διὰ τὴν παροχίαν μου, ἀλλὰ εἶμαι πολὺ ἐνθάσθητος ὁσάκις πρόκειται διὰ τῆς Ἰστορίας τῆς Πατρίδος μου.

Με πολλὴν τιμὴν,
Δικός σας,

Ν. Κ. Λούθος

Ἀγαπητὲ φίλε,

1. Ἐγχαριστῶ διὰ τὴν καλωσύνην καὶ ζήτησιν ἀπὸ ἐμὲ νὰ ἀπαντήσω εἰς τὴν 10-4-1971 ἐπιστολὴν τοῦ καθηγητοῦ κυρίου Ν. Κ. Λούθου, ἀκαδημαϊκοῦ. Ἐγχαριστοὺς ἀπαντῶ ἐνυπογράφως, ἀφ' ἑκφράσει τῆς ἐκτίμησίν μου διὰ μίαν ἀκόμη φοράν εἰς τὸν κύριον Λούθου, μὲ τὸν ὁποῖον μὲ συνδέει μακρὰ καὶ πολὺμοσθος συννεργασία. Ἐκφράζω δὲ τὴν ἐκτίμησίν μου καὶ διὰ τὸ ὅτι ἀποφεύγει νὰ μὲ κατανομήσῃ, μολοντὶ ἡ φράσις τὴν ὁποῖαν καταγορεῖ δι' ἑλλειψιν ἐνστάθειας, ὅτι δηλαδὴ «δὲν ὑφίστατο ἐν Ἑλλάδι κοινωνικὴ ἱατρικὴ πρὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ὑπουργείου Ὑγίεινης» εἶναι ἰδική μου, περιέχεται δὲ εἰς τὴν μελέτην μου «Ἡ κοινωνικὴ ἱατρικὴ ἐν Ἑλλάδι», ἡ ὁποία ἐδημοσιεύθη ἀρχαῖος εἰς τὸ ἱταλικὸν περιοδικὸν MINERVA MEDICA, ἔκειθεν δὲ, κατὰ μετάφρασιν, ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν Ἐπιθεώρησιν Κοινωνικῶν Ἐρευνῶν, τεύχος 4-5, 1970, σελ. 167 ἐπιμ.

2. Ὁ κ. Λούθος προφανῶς λαμβάνει ἐκ παρεξηγήσεως ὡς συνωνύμους τοὺς ὄρους «κοινωνικὴ ὑγίεινὴ» καὶ «κοινωνικὴ ἱατρικὴ». Εἰς τὴν μελέτην μου χρησιμοποίησάν τὸν ὄρον «κοινωνικὴ ἱατρικὴ», διὰ τὴν ὁποῖαν ἵπποκράτειος, ὅτι δὲν ὑπῆρξεν ἀσκήσις τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα πρὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ὑπουργείου ὑγίεινης. Τὸ περιεχόμενον τοῦ ὄρου «κοινωνικὴ ἱατρικὴ» ἀποσαφηνίζω ὑπὸ τὰς τρεῖς τοιλάχιστον παραλλαγὰς τῆς ἐνόιας ταύτης, ὡς «ἱατρικὴν ὁμάδου» ἰδίως, καὶ ὡς «σύστημα ὁργανομένης προσφοράς ἱατρικῶν φροντίδων πρὸς τὰ μέλη τῆς κοινωνικῆς ὁμάδος».

Ὁ κ. Λούθος, ἐπολαμβάνων τὴν «κοινωνικὴν ὑγίεινὴν» ὡς «κοινωνικὴν ἱατρικὴν», προφανῶς φαίνεται νὰ ἀγνοῇ τὰς ἄλλας ἐννοίας τῆς κοινωνικῆς ἱατρικῆς, εἰς τὰς ὁποίας ἐγὼ ἀναφέρομαι. Ἀληθὲς καὶ μετὰ τὴν ἴδρυσιν τοῦ ὕπουργείου ὑγίεινης ἡ κοινωνικὴ ἱατρικὴ εὐρίσκειται ὑπὸ ἰδιαμόρφωσιν.

Ἐάν θέλῃ—μὲ τὴν ἀδιόκοπον φιλοθέθειαν καὶ τὴν φρεσκάδα τοῦ νοῦ ποῦ τὸν χαρακτηροῦσι—ἀς ἐπιλέξῃ τὰς ἐγκυκλοπαιδικὰς μὲς διὰ νὰ διαπιστώσῃ, ὅτι εἰς ταύτας περιέχεται λίμμα «κοινωνικὴ ὑγίεινὴ», ἀλλ' ὅχι τὸ λήμμα «κοινωνικὴ ἱατρικὴ», τὸ ὁποῖον εἶναι ὅμως σύγχρονον καὶ ὡς ὅρος καὶ ὡς γεγονός.

3. Κατὰ τοὺς III' καὶ IV' αἰῶνας ἡ παρεμβασίς τοῦ Κράτους εἰς τὰ θέματα τῆς υγείας περιορίζετο εἰς τὴν ἀσκίαν ἀνυγεινομικῆς ἀστυνομίας, διότι δὲν ἐδέχοντο τότε ὅτι ἦτο δυνατὸν τὸ κράτος νὰ παρεμβαίῃ εἰς τὰς σχέσεις ἱατροῦ καὶ ἔχοντος ἀνάγκην ἱατρικῶν φροντίδων. Τὸ «Ἰατροσοφικόν» τὸ ὁποῖον ἰδοθῆν ἐπὶ 1834, ἀπὸ τοῦ Βασιλέως, ὅταν ἀκόμη ὁ Ὀθων ἦτο ἀνήλικος καὶ ἡ Μοναρχία ἦτο ἐγκατεστημένη εἰς τὸ Ναυπλίου, εἶχε ὡς ἀμοιότητα ἀσκίαν ὑγεινομικῆς ἀστυνομίας, δηλαδή: α) Νὰ παρέχῃ ἀδειαν ἀσκήσεως ἐπαγγέλματος εἰς ἱατροὺς, χειρουργοὺς, ὁδοντίατροὺς, φαρμακοποιούς καὶ μαίας, κατὰ κανόνα μὴ ἀποφοίτους πανεπιστημιακῆς σχολῆς. Βάσει τῆς διατάξεως ταύτης εἶχε λάβει ἀδειαν ἀσκήσε-

ως επαγγέλματος, καταστάς βραδύτερον και πρόεδρος του οδοντιατρικού συλλόγου μεγάλης επαρχιακής πόλεως, απόφοιτος κάποιας τάξεως ελληνικού σχολείου και παλαιός κορυφός, ο οποίος ως μαθητήν δημοτικού μου θεράπευσε τὸ δόντι, παρήγγειλε δὲ εἰς τὴν βοήθην του νὰ τὸ δόσῃ τὸ μπουκαλάκι μετὸν «τοῦροκο». «Τοῦροκος» εἰς τὴν περίπτωσιν ἦτο ἡ εὐγενὴς. Ἐνθυνοῦμαι τὴν λέξιν διότι με εἶχεν ἐντυπωσιάσει ἡ ὁρολογία καὶ διότι ἐνθυνοῦμαι τὴν ἰδιότυπον γεῖθον τοῦ γαρφαλελαίου. β) «Νὰ δίδῃ ἱατρικὴν γνώμην ἐπὶ ἱατροδικαστικῶν ζητημάτων». Καὶ γ) «νὰ συσκέπτεται ἐν συλλόγῳ περὶ τῶν ὁποίων ἱατρικῶν ζητημάτων ἐπιτὸν ὅποιον ἴθελε κρίνει εὐλογον νὰ ζητήσῃ τὴν γνώμην του ἢ περὶ τῶν ἑσωτερικῶν γραμματείων». «Ὅταν εἶχον τὴν τιμὴν τὰ προεδρεύσω διὰ πρώτην φοράν τοῦ Ἀνωτάτου Ὑγειονομικοῦ Συμβουλίου, διαδόχον τοῦ Ἱατροσυνεδρίου, εἰδήλωσα ὅτι ἡ τιμὴ εἶναι μεγάλη, διότι προτάγματα τοῦ ἀρχαιότερου συλλογικοῦ συμβουλευτικοῦ ὄργανου τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν χώραν. Ἐὰν ἐνθυνοῦμαι καλῶς ὁ κ. Λοῦρος ἦτο παρών εἰς τὴν συνεδρίασιν. Ἄς μοῦ συγχωρηθῇ ἐὰν ἔχω ἀρχίσαι νὰ λησμονῶ.

4. Ὁ σεβαστός μου κ. ἀκαδημαῖός ὑποστηρίζει, ὅτι ἡ Ἑλλάς εἶναι ὑπερήφανη, διότι «μετὰ διάταγμα τῆς Κυβερνήσεως τοῦ βασιλέως «Ὀθωνος» (τὴν ὁποίαν «Κυβερνήσαν ἀπετέλει οὐσιαστικῶς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἀντιβασιλείας», κατὰ φράσιν τοῦ Ν. Λαγαροῦ, καὶ τῆς ὁποίας μέλη ἦσαν τρεῖς βασιαοὶ, μετὰ δύο ἀκόμη βασιαοὺς ὡς πρόσθετα μέλη), πρώτη μετὰ τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν ἰδρύσας τὸ Ἱατροσυνέδριον. Θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ νὰ τὸν βάλω εἰς πειρασμόν. Τὴν ἰδρύσιν Ἱατροσυνεδρίου εἶχε προτείνει ἕνα εὐρὸ καὶ πολυπλήθειον πνεύμα—ὅπως εἶναι καὶ ὁ κ. ἀκαδημαῖός—καὶ κοσμοπολιτικὸν ταυτοχρόνως—ὅπως ὁ κ. Λοῦρος—ὁ μέγας γερμανὸς φιλόσοφος Gottfried Wilhelm von Leibnitz, ἐν ἔτει σωτηρίου 1680, διὰ μνημόνιον, τὸ ὁποῖον εἶχεν ὑποβάλει εἰς τὸν αὐτοκράτορα. Ὁ πειρασμός εἶναι ἡ ἀμφισβήτησις τῆς ἐπινοήσεως τοῦ Ἱατροσυνεδρίου καὶ τῆς διὰ πρώτην φοράν ἰδρύσεως Ἱατροσυνεδρίου ἀπὸ τούτων βασιαῶν ἐν Ἑλλάδι. Ἔχω σημειώσει τὴν ἐντέπισιν, ὅτι εἰς τὰ γερμανικά κράτη εἶχον ἰδρυθῆ ἄνω τοῦ 1834 Ἱατροσυνέδρια.

Θὰ με διηγεῖσθε ἰδιαιτέρως ἐὰν ἤμελλε τὸ σημεῖον τοῦτο ὡς παλαιὸς καθηγητῆς γερμανικοῦ πανεπιστημίου.

Ἄνὰ τὸ κείμενον τοῦ Leibnitz εἰς: G.W. Leibnitz, «Sämtliche Schriften», Dritter Band, 1680-1683, Leipzig, K. F. Koehler Verlag, 1938, σελίς 405. Ἄς ἐγγυητέραν παραπομπήν, τὸ ἔργον τῶν Howard E. Freeman, κλπ., «Handbook of Medical Sociology», τὸ ὁποῖον ἀναφέρω εἰς τὴν σελίδα 167 τῆς μελέτης.

Μετὰ μεγάλην τιμὴν
δικῶς σου

Λουκάς Π. Πάτρας

περὶ τὸ ἱστορικὸν τοῦ ΕΚΚΕ

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΝΤΕΙΟΥ ΑΝΩΤ. ΣΧΟΛΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΙΝ ΤΟΥ ΕΚΚΕ

Ἐλάβομεν τὴν καλύτερόν ἐπιστολήν τοῦ κ. Κώστα Παπαπάνου, τέως Διευθυντοῦ Ἀνωτάτης Ἐκπαίδευσος τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Ὁ ἀξιότιμος ἐπιστολόγραφος, ἀπὸ τῆς ὅς ἄνω θέσεώς του εἶχε πολὺ συμβάλει εἰς τὴν ἰδρύσιν τοῦ Κέντρου Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν (νῦν ΕΚΚΕ), ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Δικαιοῦται, λοιπὸν, ἱκανοποιήσεως τὸ αἶτημα τοῦ κ. Κ. Παπαπάνου νὰ δημοσιεῖσθε τὴν ἰδίαν ἀνάδημοσιευσμένην πρὸς τὸ παρὸν ἐν σύντομον ἱστορικόν, τὸ ὁποῖον εἶχε περιληφθῆ εἰς τὸ περιορισμένης κυκλοφορίας πρόγραμμα δραστηριότητος τοῦ ΕΚΚΕ τοῦ παρελθόντος ἔτους 1971.

Ὡς πρὸς τὴν παρατήρησιν τοῦ κ. Κ. Παπαπάνου ὅτι μὴ κάποια ἀντίθεσις... ὑπάρχει μετὰ τῶν ὄσων γράφω εἰς τὸ πρῶτον τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ καὶ εἰς τὸν πρόλογον τοῦ βιβλίου μου σχετικῶς μετὰ τὴν ἰδρύσιν τοῦ ΕΚΚΕ, ἔχω νὰ παρατηρήσω τὰ ἑξῆς: Τὸ Κέντρον ἰδρυθῆ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας μετὰ συμπαραστάσιν τῆς ΟΥΝΕΣΚΟ. Ἀλλὰ, ἐν ἑκ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, τὴν ὁποίαν μνημονεῖ ὁ κ. Κ. Παπαπάνου, ὁ τότε Πρύτανης τῆς ΠΑΣΠΕ καὶ τῶρα Ἀκαδημαῖός κ. Μ. Στασινόπουλος, ἐμερίμνησε διὰ τὴν κατόπιν ἐγκρίσεως τῆς Σχολῆς ἐγκαταστάσιν εἰς Γραφεῖον τῆς ΠΑΣΠΕ τοῦ ἀποσταλέντος κατὰ τὸ 1967 ὑπὸ τῆς ΟΥΝΕΣΚΟ γάλλου ἐπιμερογνόμου, Καθηγητοῦ τῆς Κοινωνιολογίας κ. Henri Mendras καὶ τῆς γραμματέως-μεταφραστῆς, τὴν ὁποίαν διεθέσεν εἰς αὐτὸν ἡ Ὑπηρεσία Τεχνικῆς Βοηθείας τοῦ τότε Ὑπουργείου Συντονισμοῦ. Ὁ κ. Μ. Στασινόπουλος παρεχώρησεν ἐπίσης εἰς τὸν κ. Η. Mendras ὄρας διδασκαλίαν τῆς Κοινωνιολογίας εἰς τὴν ΠΑΣΠΕ καὶ ἐνέκρινε τὴν διεξαγωγὴν ὑπὸ τούτου ἐρευνῆς κοινῆς γνώμης μετὰ τὸν φοιτητῆν τῆς ὅς ἄνω Σχολῆς.

Ἐκ τῶν γραμῶν τούτου, μετατραπέντος εἰς ἄτυπον κοινωνιολογικὸν σπουδαστήριον, ὁ κ. Η. Mendras ὄργωνσε μαθήματα καὶ εἰς ἄλλα Ἀνώτατα Ἐκπαιδευτικά Ἰδρύματα, ἐπίσης δὲ σεμινάρια καὶ ἐρένας μετὰ συνεργασίαν ἑθελοντῶν φοιτητῶν καὶ νέων ἐπιστημόνων ἐνδιαφερομένων διὰ τὰς κοινωνιολογικὰς ἐπιστήμας καὶ ἐρένας καὶ ἔχοντων ὡς ἐπικέντρον τὴν ΠΑΣΠΕ. Ὑπ' αὐτὴν τὴν ἐννοίαν ἔργαζατο εἰς τὸ βιβλίον μου ὅτι ἡ συμβολὴ τῆς ΠΑΣΠΕ εἰς τὴν ἰδρύσιν τοῦ ΕΚΚΕ ὑπῆρξεν ἀέμιμος ἀλλὰ οὐσιαστικῆ, δηλαδὴ ἀνεπίσημος ἀλλὰ ἀφρασιτικῆ. Πράγματι, πρῶτον συνεργάτις τοῦ ΕΚΚΕ ὑπῆρξαν νέοι ἐπιστήμονες, ὡς καὶ φοιτητὰ καὶ φοιτήτριαι, τούς ὁποίους εἶχε συγκεντρώσει εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς ΠΑΣΠΕ ὁ προαναφερθεὶς γάλλος κοινωνιολόγος, ὁ ὁποῖος ἀνεχώρησεν ἐξ Ἑλλάδος τὸ φθινόπωρον τοῦ 1958.

ΗΛΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΑΣ